

Sygn. akt VII U 4504/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 listopada 2019 r.

w Warszawie

sprawy (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego

z udziałem P. B.

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 25 października 2018 r. znak:(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do wydania „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego, mającego zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A-1 dla zainteresowanego P. B. w związku z zatrudnieniem go na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W., za okres od dnia 19 października 2018r. do dnia 16 grudnia 2018r.

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 października 2018r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzu A1 w celu wykonywania pracy w charakterze kierowcy transportu międzynarodowego, na terytorium krajów członkowskich Unii Europejskiej dla P. B. - pracownika (...) Sp. z o.o. siedzibą w W. za okres od 19.12.2018 r. do 16.12.2018r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazywał, że decyzję wydał w oparciu o art. 83b ust. 1 i art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.) oraz art. 219 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257), art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie nr 883/2004 oraz rozporządzenie nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. Urz. UE nr L 344/1 z 2010 r.). Jednocześnie organ

rentowy wskazał, że zgodnie z art. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. urz. UE nr L 166/1 z 30.04.2004 r. z późn. zm.), rozporządzenie stosuje się do obywateli Państwa Członkowskiego, bezpaństwowców i uchodźców mieszkających w Państwie Członkowskim, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku Państw Członkowskich oraz do członków ich rodzin i osób pozostających przy życiu. Organ wskazywał, że przepisy w zakresie koordynacji zabezpieczenia społecznego, tj. rozporządzenie nr 883/2004 oraz rozporządzenie nr 987/2009, mają zastosowanie do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej przemieszczających się w celu wykonywania pracy na terytorium Unii Europejskiej. Stosownie do art. 1 rozporządzenia 1231/2010, rozporządzenie nr 883/2004 oraz rozporządzenie 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostających przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego. Jak wskazywał organ rentowy, płatnik składek (...) sp. z o. o. złożył wniosek o wydanie zaświadczeń o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzu A1 dla P. B., obywatela Białorusi, w celu wykonywania pracy w charakterze kierowcy transportu międzynarodowego, na terytorium krajów członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 19.10.2018r. do 16.12.2018r. Do wniosku o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym płatnik dołączył oświadczenia o miejscu zamieszkania pracownika w Polsce, oraz kopię wizy. Organ rentowy wskazywał, że aby obywatel państwa trzeciego mógł otrzymać zaświadczenie A1 musi legalnie zamieszkiwać w państwie członkowskim i przemieszczać się pomiędzy państwami członkowskimi w związku z wykonywaniem pracy najemnej. Do stwierdzenia czy obywatel państwa trzeciego legalnie zamieszkuje w Polsce niezbędny jest dokument, który uprawnia do pobytu w Polsce oraz dokument potwierdzający obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy. Płatnik do wniosku nie dołączył kompletu wymaganych dokumentów, albowiem nie załączył certyfikatu rezydencji podatkowej (...)1 poświadczonego przez organ podatkowy (nie został przedstawiony dokument potwierdzający rezydencję podatkową w Polsce). (Decyzja z dnia 25 października 2018r. nr (...) nieoznaczona karta a.r.)

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 16 listopada (...). złożył odwołanie od decyzji, zaskarżając ją w całości i wnosząc o ustalenie przesłanek do wydania zaświadczenia o polskim ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mających zastosowanie do P. B. w okresie od 19.10.2018r. do 16.12.2018r. W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazywał, iż zgodnie z art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozporządzenie (WE) nr 883/200 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostających przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego. Odwołujący wskazywał, że kwestią poddawaną w wątpliwość przez Zakład jest to, czy osoba, której miałyby dotyczyć zaświadczenie A1, legalnie zamieszkuje na terytorium Polski. W ocenie odwołującego, Rozporządzenie nr 1231/2010 nie wskazuje kryteriów dla oceny spełnienia tej przesłanki. Oceny tej nie można dokonać także na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 987/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady, który służy określeniu „ośrodka interesów życiowych” - przesłanki służące ustaleniu ośrodka życiowego pracownika unormowane w tym przepisie powinny być brane jedynie między organami państw członkowskich i jedynie w przypadku zaistnienia między nimi sporu w tym temacie. Z kolei zgodnie z art. 1 ust. 3 lit. j) rozporządzenia 883/2006 WE nie posługuje się pojęciem: „miejsce zamieszkania”, a normuje pojęcie „zamieszkanie” jako miejsce, gdzie osoba „zwykle przebywa”. Jak wskazywał odwołujący oryginalna treść tego przepisu definiuje to pojęcie w wersji językowej niemieckiej („gewöhnlichen A.”) i angielskiej („habitual residence”) jako zwykły pobyt. W ocenie odwołującego tym należało by się kierować przy ustalaniu, czy spełniona jest przesłanka „zamieszkania”, przy potwierdzeniu której można by badać, czy zamieszkanie jest legalne. Tymczasem, zdaniem odwołującego, Zakład utrzymuje, że do stwierdzenia, czy obywatel państwa trzeciego legalnie zamieszkuje w Polsce niezbędny jest m.in. dokument potwierdzający obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy. A taki dokument (tzw. certyfikat rezydencji) zgodnie z definicją zawartą w art. 5a pkt 21 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oznacza zaświadczenie o miejscu zamieszkania

podatnika dla celów podatkowych wydane przez właściwy organ administracji podatkowej państwa zamieszkania podatnika. Certyfikat rezydencji:

- ma służyć określeniu miejsca opodatkowania poszczególnych dochodów (przychodów) i majątku, podlegania/niepodlegania nieograniczonemu lub ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu,
- może być wydane po potwierdzeniu spełniania okresu przebywania na terytorium RP co najmniej 183 dni w roku podatkowym i posiadania na terytorium RP ośrodka interesów życiowych,
- nie jest przewidziany do wydania automatycznie jako obowiązkowy w przypadku każdego podatnika (obywatela polskiego lub cudzoziemca).

Tym samym tzw. certyfikat rezydencji nie tylko nie został z definicji przewidziany jako dokument potwierdzający legalne zamieszkiwanie (= legalne zwykle przebywanie) na terytorium RP, ale wystawiany jest na podstawie innych, dalej idących kryteriów prawnych, nieprzewidzianych w takim zakresie do zastosowania przy ocenie legalnego zamieszkania na potrzeby wydania zaświadczenia A1. (...) wskazywał, iż posiadanie certyfikatu bezwzględnego żądania wykazania legalnego zamieszkania przez pozyskanie takiego dokumentu, gdy jego posiadanie nie jest obligatoryjne i jest uzyskiwane na podstawie oceny spełnienia kryteriów nie pokrywających się w pełni z kryteriami możliwymi do zastosowania przy wystawianiu zaświadczeń A1. Nie przedłożenie certyfikatu rezydencji nie może stanowić podstawy do odmowy wydania takiego zaświadczenia w postępowaniu toczącym się w ZUS.

Ponadto odwołujący zarzucił organowi rentowemu, iż co prawda informował płatnika składek o niezbędnych dokumentach, jakie zobowiązany jest dołączyć do wniosku o wydanie zaświadczenia A1 (w tym tzw. certyfikacie rezydencji), to Zakład nie wzywał płatnika składek w postępowaniu do przedłożenia dokumentu potwierdzającego rezydencję podatkową w Polsce przed wydaniem decyzji odmownej będącej przedmiotem niniejszego odwołania, choć postępowanie o wydanie zaświadczenia A1 ma charakter postępowania administracyjnego w sprawie indywidualnej i wymaga indywidualnych ustaleń w każdym przypadku.

W odwołaniu podniesione, że ubezpieczony ma zezwolenie na pracę w Polsce, na okres do 12 lipca 2020r., pracuje w Polsce od co najmniej 2017 r. złożył oświadczenie o miejscu zamieszkania w Polsce, posiada rachunki bankowe w Polsce i w Polsce płaci podatki.

W odpowiedzi na odwołanie **organ rentowy** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, powołując się na pismo Prezesa Zakładu z dnia 30.04.2018 r. UP 2018- (...), iż od dnia 02.05.2018 r. zmieniły się zasady dotyczące dokumentów poświadczających legalność zamieszkania obywateli państw trzecich na terenie Polski. Obecnie, aby obywatel państwa trzeciego mógł otrzymać zaświadczenie A1, musi legalnie zamieszkiwać w państwie członkowskim i przemieszczać się pomiędzy państwami członkowskimi w związku z wykonywaniem pracy najemnej. Do stwierdzenia, czy obywatel państwa trzeciego legalnie zamieszkuje w Polsce niezbędny jest dokument, który uprawnia do pobytu w Polsce oraz dokument potwierdzający obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy. Organ rentowy wskazywał, że płatnik nie dołączył dokumentów potwierdzających rezydencję podatkową w Polsce. A zatem Zakład nie ma podstaw do wydania płatnikowi formularza A1.

(odpowiedź na odwołanie k. 14-15).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. w W. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie transportu drogowego towarów. Zainteresowany wykonuje u odwołującego pracę kierowcy w transporcie międzynarodowym na terenie Unii Europejskiej na podstawie umowy o pracę zawartej w Polsce. Zainteresowany został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym z tytułu umowy o pracę w Polsce. Pracodawca odprowadza składki do ZUS i zaliczki na podatek dochodowy od przychodów uzyskiwanych w Polsce. Wynagrodzenie za pracę jest wypłacane na konto bankowe

zainteresowanego w Polsce. P. B. miał wizę od 19 października 2018 r. do 18 października 2019 r. W dniu 18 lipca 2017 r. P. B. podpisał oświadczenie dla celów obliczenia miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych. W dniu 17 października złożył oświadczenie, wskazujące, iż jego miejscem zamieszkania jest S. ul. (...).

W dniu 18 października 2018 r. (...) Sp. z o.o. złożył w stosunku P. B. wniosek o wydanie zaświadczenia o polskim ustawodawstwie na formularzu A1

(viza k, 6 a.s., oświadczenie o wyrażeniu zgody na o przekazywanie wynagrodzenia oraz świadczeń związanych z podróżą służbową na rachunek bankowy k, 7-8, oświadczenie dla celów obliczenia miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy k. 9 a.s., oświadczenie o miejscu zamieszkania k. 10, wniosek o wydanie zaświadczenia o polskim ustawodawstwie na formularzu A1 nieoznaczona karta a.r.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po przeprowadzeniu postępowania weryfikacyjnego wydał w/w decyzję odmawiającą wnioskodawcy wydania zaświadczeń A1 dla P. B., od której odwołanie złożył (...) Sp. z o.o. inicjując niniejsze postępowanie.

Powyższe okoliczności faktyczne były w sprawie bezsporne i zostały ustalone na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych zainteresowanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy w rozpatrywanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2019r., poz. 1460), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były w sprawie sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczy jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy Panel B. jako ubezpieczony pracownik odwołującego może podlegać polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego, a w konsekwencji, czy organ rentowy winien wydać zaświadczenie A1, o którym mowa w złożonym przez odwołującego, będącego płatnikiem składek wniosku. Przy czym kwestią poddawaną w wątpliwość przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych było to, czy osoba, której miałoby dotyczyć zaświadczenie A1, legalnie zamieszkuje na terytorium Polski. Zakład warunkował wydanie zaświadczenia, tym samym potwierdzenie legalności zamieszkiwania, od przedłożenia dokumentu, który uprawnia do pobytu w Polsce oraz dokumentu potwierdzający obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy.

Zgodnie z informacją opublikowaną przez Biuro (...), Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 lutego 2019 r. opublikowanej w serwisie polskiego rządu 13 lutego 2019 r. została zawarta umowa międzynarodowa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Białorusią o zabezpieczeniu społecznym. Została ona również oparta na międzynarodowych standardach obowiązujących w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, tj.: zasadzie równego traktowania, zasadzie swobodnego transferu (eksportu) świadczeń, zasadzie stosowania jednego ustawodawstwa. Umowa nie została jeszcze ratyfikowana, ale pracownicy odwołującego mający obywatelstwo białoruskie podlegają ustawodawstwu polskiemu w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej).

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym określa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2019.300 j.t.), która już w art. 2a ust. 1 stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Zatem

nie ulega wątpliwości, że regulacjom tej ustawy podlegają co do zasady także obywatele państw obcych, którzy na terenie Polski podejmują działalność stanowiącą podstawę objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. Jak stanowi przepis art. 5 ust. 2 ustawy systemowej - nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 maja 2008 r., I UK 303/07, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 243, przed dniem 1 maja 2004 r. przez „pobyt o charakterze stałym” cudzoziemca rozumiało się zezwolenie na zamieszkanie lub osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadanie statusu uchodźcy albo zgodę na pobyt tolerowany, bądź zezwolenie na pracę. W nowszym orzecznictwie, dokonując wykładni art. 5 ust. 2 ustawy systemowej Sąd Najwyższy wywiódł, że stały pobyt to pobyt niezmienny w danym okresie, czyli w okresie realizacji podstawy ubezpieczenia, przy czym nie ma większego znaczenia okoliczność dotycząca tego, jaką administracyjną gwarancję prowadzenia działalności lub zapewnienie pobytu miał w Polsce obywatel państwa obcego. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt II UK 295/16 stały pobyt to pobyt niezmienny w danym okresie, czyli w okresie realizacji podstawy ubezpieczenia. Liczy się zatem to, czy obywatel obcego państwa przebywając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje stałą pracę w charakterze pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2009 r., II UK 11/09, OSNP 2011, nr 9-10, poz. 134, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2011 r., I UK 60/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt II UK 295/16, Lex nr 2347776).

Podkreślenia wymaga, iż zasady ustalania właściwego ustawodawstwa regulują przepisy:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1, ze zm.);
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L 284 z 30 października 2009 r. ze zm.);
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz.Urz.UE Nr L 344 z 29 grudnia 2010 r.).

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej, niż jednego państwa członkowskiego.

Z brzmienia powołanego przepisu wynika, że to instytucja państwa członkowskiego dokonuje oceny przesłanki warunkującej rozszerzenie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo. Przesłanką warunkującą takie działanie jest „legalne zamieszkiwanie” obywatela państwa członkowskiego na terytorium państwa członkowskiego. Wskazać należy, iż definicja „legalnego zamieszkania” na terytorium państwa członkowskiego nie została zdefiniowana na gruncie prawa europejskiego. Użycie zwrotu „legalne zamieszkiwanie” - bez dodatkowych warunków i bliższego sprecyzowania - w odniesieniu do terytorium państwa członkowskiego oznaczać musi poddanie kontroli legalności zamieszkiwania przepisom krajowym tegoż państwa. Przy czym nie może to być to dowolna interpretacja, jak to uczynił ZUS uzależniając potwierdzenie legalnego zamieszkania od wydania dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy. Żądanie takie organu rentowego jest nieuprawnione i nie znajduje oparcia w przepisach prawa europejskiego i polskiego. W szczególności źródłem prawa nie może być pismo Prezesa Zakładu z dnia 30.04.2018 r.

UP 2018- (...), z którego wynika, iż od dnia 02.05.2018 r. zmieniły się zasady dotyczące wymaganych dokumentów poświadczających legalność zamieszkania obywateli państw trzecich na terenie Polski i obok jednego z tytułów pobytowych: tj. zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego RP, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt czasowy oraz pracę, wiza S. lub wiza krajowa, uznanie rezydencji podatkowej obywatela państwa trzeciego w RP za bezwzględnie obowiązujące kryterium do uznania pobytu cudzoziemca na terytorium RP za legalny. Wskazać należy, iż jak wynika z ogólnodostępnej korespondencji pomiędzy Posłem K. O. i Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej M. Z., mieli oni świadomość, iż wprowadzone rozwiązania miały charakter tymczasowy jedynie do czasu zapadnięcia orzeczenia w sprawie C-477/17 B., które wprowadzi w tym zakresie rozwiązania wiążące dla całej UE.

P. podnieść należy, iż certyfikat rezydencji zgodnie z definicją zawartą w art. 5a pkt 21 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oznacza zaświadczenie o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych wydane przez właściwy organ administracji podatkowej państwa zamieszkania podatnika. Zaś po myśli art. 3 ust 1a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która:

1) posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub

2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Tym samym, żądanie przez organ rentowy przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej jest sprzeczne z celem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...), ujętym w jego preambule, jako lepsza integracja obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich, poprzez przyznanie im jednolitych praw, odpowiadających możliwie jak najbardziej tym, z których korzystają obywatele Unii (pkt I). Zgodnie też z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz.U.UE.L.2011.343.1), obywatele państw trzecich, którzy zostali przyjęci w państwie członkowskim w celu wykonywania pracy zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym mają prawo do równego traktowania z obywatelami państwa członkowskiego, na którego terytorium przebywają, w zakresie działań zabezpieczenia społecznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004. Ograniczenia zastosowania zasady równego traktowania, które mogą wprowadzić państwa członkowskie w stosunku do legalnie zatrudnionych na ich terenie obywateli państw trzecich nie dotyczą zasad delegowania do pracy w innym państwie członkowskim, czy określania mającego zastosowanie ustawodawstwa, wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 883/2004, a jakiegokolwiek ograniczenia równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego na mocy cytowanej dyrektywy nie powinny naruszać praw przyznanych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo.

Wskazać również należy na utrwaloną w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zasadę (tzw. reguła VanderElsta) - prawo przedsiębiorcy delegowania legalnie zatrudnionych cudzoziemców spoza Unii na czas określony do innego państwa członkowskiego w celu wykonywania tam usługi, bez konieczności spełnienia w tym państwie wymogów w rodzaju uzyskania pozwolenia na pracę. Trybunał wskazał, że pewne dodatkowe wymagania w odniesieniu do pracowników delegowanych pochodzących z państw trzecich stawiane przez niektóre z państw członkowskich są nieproporcjonalne (wyrok ETS z dnia 9 sierpnia 1994r., w sprawie C-43-93, z dnia 19 stycznia 2006r., w sprawie C-244/04, z dnia 21 października 2004r., w sprawie C-445-03). W ocenie Sądu Okręgowego żądanie przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej w stosunku do pracowników pochodzenia białoruskiego jest właśnie nieproporcjonalne i może narazić Polskę na odpowiedzialność z tytułu naruszenia prawa wspólnotowego. W szczególności w kontekście wymagań stawianych przez pozostałe państwa członkowskie co do konieczności

legitymowania się przez kierowców podczas kontroli formularzem A1. I tak od 1 kwietnia 2017 r. obowiązuje art. L. 114-15-1 francuskiego Kodeksu zabezpieczenia społecznego. Zgodnie z tym przepisem osoby zatrudnione lub pracujące na własny rachunek, które wykonują pracę we Francji i podlegają ustawodawstwu innego państwa członkowskiego lub, w przypadku ich braku, ich pracodawca lub przedstawiciel pracodawcy we Francji, muszą dostarczyć inspektorom kontroli formularz dotyczący właściwego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego. Niedostarczenie tego dokumentu przez pracownika, pracodawcę lub przedstawiciela pracodawcy we Francji w trakcie kontroli, będzie skutkowało nałożeniem kary finansowej, a nawet zawieszeniem możliwości świadczenia usług w państwie przyjmującym. Tym bardziej, iż jak wskazano powyżej wydanie certyfikatu rezydencji uzależnionej jest między innymi od przebywania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym. W wyroku Trybunału z dnia 19 stycznia 2006 r. w sprawie C-244/04 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Federalnej Niemiec wskazano, iż państwo członkowskie, które nie ogranicza się do uzależnienia delegowania pracowników będących obywatelami państw trzecich w celu świadczenia usług na jego terytorium od zwykłego oświadczenia przedsiębiorstwa mającego siedzibę w innym państwie członkowskim zamierzającego dokonać delegowania tych pracowników oraz które wymaga, by pracownicy ci byli zatrudnieni przez to przedsiębiorstwo od co najmniej roku, uchybia zobowiązaniom, które na nim ciążyą na mocy art. 49 WE.

Jak już wyżej wskazano choć definicja „legalnego zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego” nie została zdefiniowana na gruncie prawa europejskiego, to pojęcie „legalnego zatrudnienia” zostało zinterpretowane przez (...) w wyroku z 24 stycznia 2019 r. w sprawie R. van bestuur van de S. V. przeciwko D. B., I. L., H. on (...) (C-477/17). W zadanym przez Sąd odsyłający pytaniu prejudycjalnym zwrócono uwagę na to, że zastosowanie art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010 stwarza problem z uwagi na istniejące między różnymi jego wersjami językowymi rozbieżności, ponieważ pojęcie „legalne zamieszkanie” wydaje się odpowiadać zarówno obecności, która nie jest długoterminowa, jak i pobytowi przejawiającemu pewien stopień stałości. Sąd ten wskazywał, iż ani długość obecności, ani fakt, że obywatele ci zachowują zwykły ośrodek swych interesów życiowych w państwie trzecim, nie są jako takie rozstrzygające przy określaniu, czy obywatele ci „legalnie zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego” w rozumieniu art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010. Trybunał podkreślił, że zarówno z potrzeb jednolitego stosowania prawa Unii, jak i z zasady równości wynika, że treściom przepisu prawa Unii, takiemu jak art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia swego znaczenia i zakresu, należy nadać zwykle w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię. W sentencji orzeczenia wskazano, iż artykuł 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich, tacy jak ci, których dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, przebywający i wykonujący tymczasowo pracę w różnych państwach członkowskich na rzecz pracodawcy mającego siedzibę w danym państwie członkowskim, mogą powoływać się na przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 zasady koordynacji w celu określenia ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają, ze względu na to, że przebywają oni i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich.

Zatem w świetle wyżej wymienionego orzeczenia o legalności zamieszkania przesądzają dwie przesłanki: legalnego przebywania oraz legalnej pracy.

W tym miejscu wskazać należy, iż Trybunał Sprawiedliwości dokonuje wykładni prawa UE, aby zapewnić jego stosowanie w taki sam sposób we wszystkich państwach UE. Pytanie prejudycjalne kierowane jest w sytuacji, gdy pojawiają się wątpliwości dotyczące wykładni prawa wspólnotowego lub ważności aktów instytucji wspólnotowych, nie zaś prawa krajowego. Orzeczenia w trybie prejudycjalnym wiążą zarówno sąd odsyłający, jak i wszystkie sądy w państwach UE, albowiem Sąd wspólnotowy wydaje orzeczenie prejudycjalne zwierające wykładnię przepisu prawa wspólnotowego, a jego celem jest eliminacja niezgodności pomiędzy prawem poszczególnych krajów a

prawem wspólnotowym, któremu Trybunał Sprawiedliwości nadaje autonomiczną i jednolitą wykładnię w całej Unii Europejskiej.

W okolicznościach niniejszej sprawy jest bezsporne, że zainteresowany wykonuje stałą pracę kierowcy w międzynarodowym transporcie drogowym na podstawie umowy o pracę zawartej z polskim przedsiębiorcą, mającym siedzibę w Polsce i w związku z tym podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w Polsce. Bezsporne jest również i to, że zainteresowany został zatrudniony legalnie, albowiem przebywał na terytorium Polski na podstawie ważnej wizy, wydanej w celu wykonywania pracy i uzyskanego zezwolenie na pracę, którą wykonuje.

Podkreślić na zakończenie należy, że postępowanie w sprawach, których przedmiotem jest ustalenie ustawodawstwa z zakresu ubezpieczeń społecznych powinno mieć na względzie jako wartość nadrzędną tę okoliczność, iż żaden pracownik wykonujący pracę poza granicami kraju nie może pozostać pozbawiony ubezpieczenia społecznego za okresy zatrudnienia.

Mając powyższe na względzie rozpoznając niniejszą sprawę należało rozważyć czy P. B. w okresie wskazanym we wniosku o wydanie zaświadczeń o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzu A1, dokonał legalnego wjazdu na teren Polski i czy ich praca ma charakter pracy legalnej.

Z powyższych względów Sąd w pkt 1 wyroku zmienił decyzję z dnia 25 października 2018 r. znak: (...) w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. do wydania „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego, mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A 1 dla zainteresowanego P. B. w związku z zatrudnieniem go na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W., za okres od dnia 19 października 2018r. do dnia 16 grudnia 2018r.

O kosztach zastępstwa procesowego, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W rozpatrywanej sprawie stroną przegrywającą jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W., którą Sąd obciążył z racji tego obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz odwołującego 180 zł na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 oraz z 2016 r. poz. 1667), tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2 wyroku).

Zarządzenie: Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)